МОТИВИ

към проекта на

Устройствен правилник на Комисията за противодействие на корупцията

Причини, които налагат приемането на
Устройствен правилник на Комисията за противодействие на корупцията

Комисията за противодействие на корупцията е създадена по силата на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности (ЗПКСЛЗПД), обн., ДВ, бр. 51 от 05.06.2026 г. Съгласно чл. 6, ал. 1 и 2 ЗПКСЛЗПД, Комисията за противодействие на корупцията е независим специализиран постоянно действащ държавен орган и юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище в София. Дейността на Комисията се подпомага от администрация, чийто състав, структура, права и задължения се определят с устройствен правилник. Именно правилникът е необходимият подзаконов нормативен акт, чрез който законовата компетентност на Комисията се обезпечава с конкретна организационна структура, вътрешно разпределение на функциите, правила за координация и ред за подпомагане на колективния орган.

Същевременно нормата на § 13, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗПКСЛЗПД регламентира, че Комисията приема правилник за устройството и дейността на Комисията и на нейната администрация в двумесечен срок от встъпването в длъжност на председателя и членовете на Комисията за противодействие на корупцията.

Устройственият правилник е фундаменталният нормативен акт, без който нито една административна структура не може да започне да функционира. Той е нормативната и организационна основа, която обуславя конституирането на работещ и ефективен орган на държавната власт.

Основната цел на проекта е да осигури организационното и административното функциониране на Комисията като независим специализиран държавен орган в рамките на определените със закона правомощия.

Правилникът осигурява правната рамка за управление на човешките ресурси. Без него е юридически невъзможно да се премине към назначаване на служители, тъй като именно този акт определя структурата на администрацията, разпределението на служителите по дирекции и звена, както и специфичните изисквания за заемане на отделните длъжности. Той легитимира структурата и дава правомощия на органа по назначаване да изгради своя щатен състав.

Устройственият правилник обезпечава изцяло дейността на администрацията по отношение на нейните функции и финансиране. В него подробно се разписват функционалните характеристики на звената, избягват се дублиращи правомощия и се създават ясни линии на отчетност и контрол.

Приемането на правилника не е просто формален акт, а задължително институционално условие за ефективна работа на администрацията, както и за подсигуряването на кадровия потенциал и ресурсите, необходими на Комисията за

осъществяване на превенция и противодействие на корупцията сред лицата, заемащи публични длъжности.

Предложеният проект на устройствен правилник има за цел да определи устройството, структурата, правата и задълженията на Комисията и на нейната администрация. С проекта се регламентират редът за възникване, изменение и прекратяване на служебното правоотношение, степените на длъжностите, квалификацията и професионалната подготовка, условията и редът за атестирането на служителите. Определят се също така условията и редът за съхранение на данните от регистрите, водени и поддържани от Комисията.

С оглед на изложеното, Устройственият правилник е необходим за изграждането на административен капацитет, който да подпомага както специализираните антикорупционни функции, така и общото административно, финансово, правно, кадрово, информационно и техническо обслужване. В предоставения проект тези функции са разпределени между звена на пряко подчинение на председателя, обща администрация и специализирана администрация, включително функциониращите в структурата на Сметната палата към момента дирекции „Превенция на корупцията“, „Публичен регистър“ и „Конфликт на интереси“.

Приемането на правилника е необходимо и за установяване на правила за заседанията на Комисията, подготовката на материалите, воденето на протоколи, приемането и изпълнението на решенията, както и за организацията на работата на администрацията и деловодното обезпечаване на Комисията.

С представения за обсъждане проект се създава организационна рамка за воденето, поддържането и достъпа до електронни публични регистри, като се предвиждат правила за разпределение на отговорностите между компетентните дирекции, за достъпа до данните и за тяхното съхранение.

Предложеният за обсъждане проект съответства в пълна степен на императивните разпоредби на Закона за администрацията, както и на специалния Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности. Предвидените структури и йерархични нива кореспондират изцяло със законоустановените правила за изграждане на държавните органи. Наред с това проектът е детайлно съобразен и с ключовите подзаконови нормативни актове, регламентиращи публичния сектор, сред които са Класификаторът на длъжностите в администрацията, Наредбата за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрацията, Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация, Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители и др.

Проектът на правилника урежда основно устройството, вътрешната организация и административното подпомагане на Комисията, като прилага националната законова уредба, а не транспонира акт на Европейския съюз.

По отношение на законосъобразността на процеса по обсъждане и приемане на правилника, производството изцяло следва изискванията, разписани в Закона за нормативните актове. Проектът на правилник, ведно с настоящите мотиви, са публикувани на Портала за обществени консултации на Министерския съвет при стриктно изпълнение на

процедурата по чл. 26 ЗНА. Във връзка с належащата необходимост от незабавно стартиране на дейността и предотвратяване на институционален вакуум, Комисията за противодействие на корупцията се възползва от възможността, предвидена в чл. 26, ал. 4 ЗНА, за обосновано определяне на съкратения 14-дневен срок за обществено обсъждане, гарантиращ едновременно публичност и оперативна бързина при изграждането на новия държавен орган.

Цели, които се поставят с проекта на Устройствен правилник на Комисията за противодействие на корупцията

Основната цел на предложения проект е създаването на цялостна, функционална и законосъобразна организационна рамка, която да осигури реалното стартиране на дейността и ефективното изпълнение на законовите правомощия на Комисията за противодействие на корупцията.

Проектът преследва следните конкретни цели:

- да определи организацията, структурата и вътрешното разпределение на функциите на Комисията и на нейната администрация;
- да разграничи звената на пряко подчинение на председателя, общата администрация и специализираната администрация;
- да осигури функционална специализация при превенцията на корупцията, проверката на декларации, установяването на конфликт на интереси и противодействието на корупционни прояви;
- да установи ясни йерархични линии, координация и отчетност между Комисията, председателя, главния секретар, директорите на дирекции и останалите служители;
- да създаде условия за законосъобразно и проследимо водене на електронни публични регистри и за защита на съдържащите се в тях лични данни;
- да гарантира вътрешен одит, финансово управление и контрол, административен контрол, защита на класифицираната информация, защита на личните данни и мрежова и информационна сигурност;
- да осигури прозрачен ред за провеждане на заседанията на Комисията, подготовката на решенията, протоколирането и изпълнението на приетите решения;
- да определи организационните правила за кадровото, квалификационното и атестационното обезпечаване на администрацията в рамките на приложимите закони;
- да създаде условия за ефективно взаимодействие с български и чуждестранни държавни органи, международни организации и европейски институции в рамките на законовата компетентност на Комисията.

Постигането на тези основни цели е обвързано с реализирането на:

- Институционално и кадрово обезпечаване: своевременно изграждане на оптимален щатен състав, определяне на функциите на отделните дирекции и отдели, стартиране на процедурите по назначаване на служители с цел изграждане на висок административен капацитет.

- Ясна организация на работата: детайлно разписване на вътрешните процедури и разпределението на отговорностите за избягване на дублиращи се функции и осигуряване на максимална оперативност.
- Ефективност при изпълнение на вменените със закона функции на Комисията: създаване на организационни предпоставки за бързо и качествено иницииране на производствата и проверките, попадащи в обхвата на правомощията на Комисията.
- Прозрачност и отчетност: регламентиране на ясни механизми за контрол, управление на ресурсите и публичност в дейността на администрацията в съответствие с най-добрите европейски практики.
- Защита на обществения интерес: минимизиране на рисковете от институционален вакуум и гарантиране на непрекъснатост при изпълнението на мерките за превенция и противодействие на корупцията.

Съдържание на предложения подзаконов нормативен акт

В глава първа се определят статутът на Комисията, основните направления на нейната дейност, финансовото обезпечаване и общите правила за приемане, публикуване и изпълнение на решенията.

В глава втора се уреждат съставът, устройството и функциите на Комисията, правомощията на председателя, взаимодействието с Народното събрание и годишната отчетност. Предложените норми са съобразени с действащия състав на Комисията, петгодишния мандат и едногодишното ротационно председателство.

В глава трета се предлага администрацията да бъде организирана чрез звена на пряко подчинение на председателя, обща администрация и специализирана администрация. Предвидени са функции на главния секретар, дирекция „Оперативно управление и координация на дейността“, звено за вътрешен одит, финансов контрол, Инспекторат, дирекция „Вътрешна сигурност“, длъжностно лице по защита на личните данни, експерт по мрежова и информационна сигурност, връзки с обществеността и международно сътрудничество.

В специализираната администрация са обособени дирекции, натоварени с функции по превенция на корупцията, публични регистри, конфликт на интереси и противодействие на корупцията. Това организационно решение съответства на необходимостта различните законови правомощия на Комисията да бъдат подпомагани от специализирани звена, без да се допуска припокриване с функциите на общата администрация.

В глави четвърта и пета се уреждат специализираните дирекции „Разследване“ и „Оперативни дейности“, включително тяхното взаимодействие с други административни органи, работата с оперативен отчет, обработването на информация и организационното подпомагане на разследващите инспектори и служителите по чл. 22, ал. 1, т. 2 ЗПКСЛЗПД.

В глава шеста се уреждат възникването, изменението и прекратяването на служебните правоотношения на служителите от дирекция „Разследване“ и дирекция „Оперативни дейности“.

В глава седма се уреждат електронните публични регистри, достъпът до данните и съхранението им. Проектът кореспондира изцяло с нормативната рамка и предвижда регистри за декларациите, за влезлите в сила решения за установяване на конфликт на интереси и за актовете за установяване на административни нарушения и влезлите в сила наказателни постановления.

В глава осма се определят правилата за организацията на заседанията на Комисията и работата на администрацията, включително вътрешните правила на звената, разпределението на преписките, контролът по изпълнението на задачите и работното време.

Проектът съответства на принципа на пропорционалност, като предвижда публичност и достъп до информация при едновременно спазване на ограниченията за защита на личните данни и класифицираната информация.

Финансови средства

Дейността на Комисията се осъществява със средства от държавния бюджет. В тази връзка е необходимо да бъдат осъществени съответните бюджетни трансфери за осигуряване на дейността през текущата 2026-а година, както и да се заложат необходимите средства за следващите бюджетни години.

Продължителност на обществените консултации

На основание чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове, Комисията за противодействие на корупцията обявява обществена консултация по проекта на нормативен акт за срок от 14 (четиринадесет) дни, считано от деня на неговото публикуване. Съкратеният срок е обусловен от обективната необходимост от своевременно приемане на правилник за устройството и дейността на Комисията, без което е невъзможно стартиране на процедурите по назначаване, организиране и ефективно осъществяване на дейността на администрацията.

С приемането на предложения проект на Устройствен правилник на Комисията за противодействие на корупцията ще се инициират процедурите, свързани с дейността и организацията на работата на Комисията. Бързото осигуряване на административния капацитет на Комисията е критично важно за изпълнението на държавните политики по противодействие на корупцията.

Срочното провеждане на процедурата по обществени консултации цели и съобразяване със сроковете по § 13, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗПКСЛЗПД.

Също така, реформата в антикорупционната рамка и създаването на тясно специализирана и ефективна Комисия за противодействие на корупцията са заложени като ключов ангажимент в Националния план за възстановяване и устойчивост. Финализирането на тази реформа е поставено под постоянен мониторинг от страна на Европейската комисия.

Всяко забавяне в реалното функциониране на Комисията поставя под сериозен риск одобрението и изплащането на следващите траншове по НПВУ.

За да се изпълнят качествено заложените в НПВУ изисквания за разследващ и оперативен капацитет, администрацията трябва да бъде структурирана и назначена без всякакво забавяне. Пълният 30-дневен срок за обществено обсъждане би довел до допълнително и неоправдано забавяне на структурирането на Комисията, провеждането и приключването на процедурите по подбор и назначаване на служители. Прилагането на пълния 30-дневен срок за обществено обсъждане ще доведе до невъзможност за попълването на администрацията на Комисията до 03.11.2026 г., след която дата следва да бъдат изпълнявани всички вменени от закона функции.

Съкращаването на срока на 14 дни е пропорционална мярка, която балансира изискването за публичност и неотложната необходимост от защита на интереса на държавата за ускоряване на реформите в сферата на противодействието на корупцията и върховенството на закона.